

تحلیل ساختار عاملی نسخه فارسی مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ها در بین دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر ایزه

دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۰۹

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

صدیقه حیدری^۱

دانشجوی دکتری سنجش و اندازه‌گیری، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه، ساوه - ایران.

چکیده:

این پژوهش با هدف تحلیل ساختار عاملی نسخه‌ی فارسی مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ها در بین دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم شهر ایزه در پاییز سال ۱۳۹۸ اجرا شد. روش پژوهش با تکیه بر روش‌های روان‌سنجی (تحلیل عاملی) و ابزار مورد استفاده مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ها نترز و همکاران (۲۰۱۸) بوده است. جامعه‌ی آماری دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم شهر ایزه و نمونه‌ی آماری ۵۳۰ نفر دانش‌آموز بوده که به شیوه‌ی تصادفی ساده انتخاب شدند. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در بررسی ساختار عاملی، تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی و در بررسی اعتبار، ضریب آلفای کرونباخ بوده است که به میزان ۰/۸۳ حاصل شد. یافته‌ها نشان داد ساختار عاملی به دست آمده طی تحلیل اکتشافی از شاخص‌های برازندگی (IFI, NFI, RFI, GFI, CFI) مطلوبی داشته است که پوشش دهنده‌ی ۱۰ عامل در قالب دو بعد نگرش و ارزیابی احساس خشم، لذت، غم، رنجش و ترس است. نتایج نشان داد نسخه‌ی فارسی مقیاس مذکور دارای ساختار عاملی و اعتبار قابل قبولی است و تحت تأثیر تغییرات فرهنگی قرار ندارد و برداشت دانش‌آموزان ایرانی (آسیایی) نسبت به نگرش و ارزیابی هیجان‌ها با دانش‌آموزان اروپایی مشابه است.

واژگان کلیدی: ساختار عاملی، اعتبار، نگرش نسبت به هیجان‌ها، دانش‌آموزان، شهر ایزه.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Analysis the Factor Structure of the Persian Version of the Emotion Attitude Scale among High School Students in Izeh City

---

Sedigheh Heydari¹

Phd Student in Assessment and measurement, Department of psychology, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Saveh Branch, Saveh - Iran

Abstract:

The aim of this study was to investigate the factor structure of the Persian version of the Attitude Towards Emotions Scale among high school students in Izeh city in the autumn of 2019. The method of the present study was based on psychometric methods (factor analysis) and tools used in the Attitude Towards Emotions Scale Netzer et al. (2018). The statistical population was all high school students in Izeh and the statistical sample was 530 students who were selected by simple random sampling method. The data analysis method was factor structure analysis, exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) and Cronbach's alpha coefficient was used for validation which is 0.83 Was obtained. The Findings showed that the factor structure obtained during the exploratory analysis had good fitness indicators (CFI, GFI, RFI, NFI, IFI) that was cover 10 factors in the form of two dimensions of attitude and evaluation of feelings of anger, pleasure, sadness, resentment and fear. The results showed that the Persian version of the scale has an acceptable factor structure and validity and is not affected by cultural changes and the perception of Iranian (Asian) students towards the attitude and evaluation of emotions is similar to European students.

Keywords: factor structure, reliability, attitude towards emotions, students, Izeh city.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

---

¹ Corresponding author: heydari_ss@yahoo.com

مقدمه

از دیرباز نقش هیجانات در کارکردهای مختلف روان-شناسی مورد علاقه و توجه محققان بوده است. هیجان از نظر ریشه لغوی عاملی است که ارگانیزم را به حرکت در می‌آورد؛ مثلاً خشم، ترس، دوست داشتن. در روان‌شناسی هیجان‌ها جایگاه بسیار حساس و بنیادی دارند؛ زیرا ریشه‌ی بسیاری از اختلال‌های روانی را تشکیل می‌دهند؛ حتی سلامتی انسان را تضمین می‌کنند؛ مثلاً ترس باعث فرار از خطر و حفظ جان می‌شود. تلاش‌های گسترده توسط فلاسفه، فیزیولوژیست‌ها و روان‌شناسان برای بررسی هیجان‌ها به عمل آمده؛ اما شیوه‌ی عمل آن‌ها هنوز به صورت فرضیه باقی مانده است. واکنش کلی و کوتاه به یک واقعیت غیرمنتظره همراه با یک حالت عاطفی خوشایند یا ناخوشایند هیجان نامیده می‌شود (Taherifar, Ferdowsi, Mootabi, Mazaheri, Fata, 2015; Besharat, Khalili, Rezazadeh, Hosseini, 2017; Besharat, Mohammadi Hosseininezhad, Lavasani, 2014).

در این میان، بررسی رابطه‌ی بین هیجان و شناخت، پژوهش‌های متعددی را به خود اختصاص داده است و با پیشرفت در فن‌آوری تحقیقاتی، امکان مطالعه‌ی تجربی و آزمایشگاهی این رابطه بیش از پیش فراهم آمده است (Lacasse, 2017; Marroquin, Nolen- Hoeksema & Miranda, 2016; Wang, Gu, Lue & Zhuo, 2017).

فرضیه‌ی اساسی که در ادبیات روان‌شناسی هیجان مطرح است حاکی از آن است که هیجان‌های مثبت و هیجان‌های منفی، فرایندهای شناختی را در جهت متفاوت تحت تأثیر قرار می‌دهند. هیجان‌های مثبت منجر به انعطاف‌پذیری و پردازش اطلاعات واکنشی می‌شوند و هیجان‌های منفی امکان پردازش دقیق‌تر اطلاعات و تمرکز بیشتر را فراهم می‌آورند (Mechler, Obst, Mann, Paulus & Gruber, 2012).

تحقیقات گذشته نشان می‌دهد که بسیاری از شباهت‌های فرهنگی در نگرش نسبت به هیجانات، پیش‌بینی می‌کند که محدوده و کیفیت تفاوت‌های فردی در نگرش نسبت به هیجانات، احتمالاً توسط مکانیسم‌های تکاملی و جهانی محدود می‌شود؛ به عبارت دیگر، نگرش نسبت به هیجانات مثبت، مانند شادی، احتمالاً مثبت‌تر از نگرش نسبت به هیجانات منفی، مانند خشم، ترس، غم و ناامیدی است؛ به عنوان مثال، ارگانیزم‌هایی که تجربه منفی ترس از آن ندارند، انگیزه‌ای برای فرار از تهدید را هم ندارند (Jones, Amodio & Gable, 2011).

Paul Ekman متخصص نظریه‌ی هیجانات گسسته (۲۰۰۳) معتقد است که لذت و لذت بردن از هیجانات ممکن است براساس هیجاناتی که مثبت یا منفی هستند، تلقی شوند: "همان‌طور که مجموعه‌ای از هیجانات متمایز وجود دارد که معمولاً از آن‌ها لذت نمی‌بریم، مجموعه‌ای از هیجانات متمایز وجود دارد که از آن‌ها لذت می‌بریم." با ترکیب مفهوم ارزیابی با نگرش نسبت به هیجانات با تحقیق و تئوری پردازش هیجانات و واکنش‌ها، ما باید موقعیتی بهتر برای درک و پیش‌بینی رفتارهای هیجانی داشته باشیم. شواهد اولیه نشان می‌دهد که شیوه‌ی دیدگاه فردی و ارزیابی هیجانات وی بر پیامدهای سلامت روان تأثیر می‌گذارد. در مقیاس نگرش نسبت به هیجانات بنا به گفته Netzer و همکاران (۲۰۱۸) دو نوع خرده‌مقیاس به‌طور متفاوت با قضاوت‌های عاطفی و شناختی هیجانات (مربوط به لذت بخش و سودمند بودن)، به‌طور بالقوه به مسیرهای مختلفی در خصوص رفتار مربوط به هیجانات منتهی می‌شوند (Netzer, Gutentag, Young, Kim, Solak & Tamira, 2018).

ابزارهای دیگری نیز مانند پرسشنامه استاندارد هیجان‌های تحصیلی پکران (۲۰۰۵)، مقیاس هیجان-خواهی آرنت (AISS) (۱۹۹۴)، پرسشنامه‌ی تنظیم شناختی هیجان (CERQ) (۲۰۶)، پرسشنامه‌ی تنظیم

دلخواه احساسات هدف مرتبط بود؛ در حالی که ارزیابی نمرات هیجانات به شدت با ابزار درک احساسات مرتبط بود؛ علاوه بر این، نمرات ارزیابی هیجانات (برخلاف نگرش نسبت به هیجانات) با ابزار خشم شناخته شده مرتبط بود که به نوبه‌ی خود با انگیزه برای تجربه خشم در طی یک کار اقتصادی مرتبط بود.

Tamir (۲۰۱۶) در پژوهشی بیان کرد تنظیم هیجان شامل دستیابی به حالت‌های هیجانی مورد نظر در خدمت انگیزه‌های پراهمیت است؛ بنابراین طبیعت و عواقب تنظیم هیجان به انگیزه‌هایی که قصد دارد خدمت کند، بستگی دارد؛ با وجود این، توجه محدودی به مطالعه‌ی آنچه تنظیم هیجان را ایجاد می‌کند اختصاص داده شده است. با ارزیابی مزایای بالقوه هیجانات به انگیزه‌های کلیدی انسانی، این بررسی طبقه‌بندی‌های کلیدی انگیزه‌ها در تنظیم هیجان را شناسایی می‌کند. طبقه‌بندی پیشنهادی بین انگیزه‌های لذت‌گرایانه که هدف پدیدارشناسی فوری هیجان است و انگیزه کلامی که دیگر مزایای بالقوه از هیجانات را هدف قرار می‌دهد، تمایز قائل می‌شود. انگیزه‌ی کلامی شامل رفتاری، معرفتی، اجتماعی و انگیزه‌های خوشروانی است. طبقه‌بندی پیشنهادی پیامدهای مهمی برای درک مکانیسم تنظیم هیجانات و عملکرد روانی و اختلال در عملکرد ارائه می‌دهد.

Tamir در پژوهشی دیگر همراه با Bigman, Rhodes, Salerno و Schreier (۲۰۱۵) یک مدل ارزش امیدواری تنظیم هیجانی را پیشنهاد کردند که براساس آن مردم انگیزه می‌گیرند تا به طریقی که انتظار می‌رود، صرف‌نظر از خواسته‌های فوری متنی برای آنها مفید باشد؛ به‌عنوان مثال، ممکن است مردم انگیزه بگیرند که عصبانی شوند؛ حتی زمانی که هیچ عصبانی نیستند. در ۵ مطالعه، نشان داده شد که افراد قوی انتظار می‌رود هیجانات مفید داشته باشند، انگیزه‌ی آن‌ها برای تجربه این هیجانات، آن‌ها را به تجربه این هیجانات، و رهبری رفتار هیجانی سازگار و می‌دارد.

شناختی هیجان (۲۰۰۱)، پرسشنامه‌ی دشواری‌های تنظیم هیجانی (DERS) (۲۰۰۴)، پرسشنامه‌ی هیجان‌خواهی زاگرم (۱۹۷۱)، پرسشنامه‌ی راهبردهای فرآیندی نظم‌جویی هیجان (۲۰۰۹)، پرسشنامه‌ی راهبردهای تنظیم هیجان (ERQ) (۲۰۰۳)، مقیاس عاطفه‌ی مثبت و منفی (PANAS) (۱۹۸۸) و سومین نسخه‌ی تجدیدنظر شده مقیاس عاطفه‌ی خودآگاهی برای بزرگسالان (TOSCA-3) (۲۰۰۲) نیز جنبه‌هایی از هیجانات را هدف قرار داده‌اند؛ اما برای بررسی هیجانات دانش‌آموزان، تاکنون ابزار معتبری در کشور استانداردسازی نشده است.

Ghayour Baghbani, Rojuie, Khoshandam & Pourang (۲۰۲۰) در پژوهشی با هدف بررسی تأثیرات هیجانات مثبت و منفی و احساسات کاربران شبکه‌های اجتماعی در ایجاد نگرش نسبت به تبلیغات بیان نمودند براساس نتایج به‌دست‌آمده اثر مستقیم هیجانات مثبت بر نگرش بیش از سایر متغیرها است. در این تحقیق اثر نگرش بر ایجاد قصد پذیرش نیز مثبت ارزیابی شد.

Netzer و همکارانش (۲۰۱۸) در پژوهش خود بیان کردند مردم نگرش نسبت به اهداف مختلف، از جمله هیجانات را پرورش می‌دهند؛ به‌عنوان یک جزء نگرش، نگرش نسبت به هیجانات احتمالاً از احساسی (مثلاً چقدر دوست دارم یا نپسندیدن احساسات)، رفتاری (آیا در صورت واکنش به هیجانات عمل خواهد کرد یا خیر) و شناختی (چقدر خوب یا بد من فکر می‌کنم هیجانی هستم) تشکیل شده است. آن‌ها استدلال کردند که اندازه‌گیری‌های موجود از نگرش نسبت به هیجانات به اجزای عاطفی و رفتاری ضربه می‌زند؛ لذا از اهمیت ارزیابی مؤلفه‌های شناختی نگرش نسبت به هیجانات حمایت می‌شود. در چهار مطالعه، اعتبار مقیاس ارزیابی مقادیر هیجانی را ایجاد کرده و نشان دادند که آن‌ها از نگرش نسبت به هیجانات متمایز هستند. نگرش نسبت به نمرات هیجانات به شدت با درک

گویه‌ای است که همه گویه‌های آن برای ارزیابی هیجان از سه بُعد عاطفی، رفتاری و شناختی طراحی شده‌اند. این مقیاس توسط Netzer و همکارانش در سال ۲۰۱۸ در مجله‌ای در خارج از کشور منتشر شده است و ۱۰ عامل (نگرش نسبت به احساس شادی: گویه‌های شماره ۱ تا ۵؛ نگرش نسبت به احساس ترس: گویه‌های شماره ۶ تا ۱۱؛ نگرش نسبت به احساس خشم: گویه‌های شماره ۱۲ تا ۱۷؛ نگرش نسبت به احساس غم: گویه‌های شماره ۱۸ تا ۲۳؛ نگرش نسبت به احساس رنجش: گویه‌های شماره ۲۴ تا ۲۹؛ نگرش نسبت به احساس رنجش: گویه‌های شماره ۳۰ تا ۳۵؛ نگرش نسبت به احساس ترس: گویه‌های شماره ۳۶ تا ۴۱؛ نگرش نسبت به احساس غم: گویه‌های شماره ۴۲ تا ۴۷؛ نگرش نسبت به احساس رنجش: گویه‌های شماره ۴۸ تا ۵۳؛ ارزیابی احساس رنجش: گویه‌های شماره ۵۴ تا ۵۹؛ ارزیابی احساس غم: گویه‌های شماره ۶۰ تا ۶۵؛ ارزیابی احساس خشم: گویه‌های شماره ۶۶ تا ۷۱؛ ارزیابی احساس ترس: گویه‌های شماره ۷۲ تا ۷۷؛ ارزیابی احساس شادی: گویه‌های شماره ۷۸ تا ۸۳) را پوشش می‌دهد.

Netzer و همکاران (۲۰۱۸) مقدار آلفای کرونباخ را برای خرده‌مقیاس‌های نگرش (نگرش نسبت به شادی (۵ سؤال)؛ سؤال ۱: ۰/۹۰، ترس (۶ سؤال)؛ سؤال ۲: ۰/۹۱، خشم (۵ سؤال)؛ سؤال ۳: ۰/۸۳، غم (۵ سؤال)؛ سؤال ۴: ۰/۸۰، انزجار (۶ سؤال)؛ سؤال ۵: ۰/۷۸) و برای خرده‌مقیاس ارزیابی (ارزیابی شادی، ترس، خشم، غم و انزجار به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۹۳، ۰/۹۳، ۰/۹۲ و ۰/۹۲) مطلوب گزارش نموده و برای بررسی روایی و تعیین عوامل مقیاس از روش چرخش واریمکس استفاده کردند که در نتیجه‌ی آن، ۱۰ عامل شناسایی گردید که ارزیابی هیجان به پنج عامل ارزیابی احساسات و نگرش نسبت به هیجان بر پنج عامل نگرش نسبت به احساسات اختصاص داده شد. شاخص‌های برازش برای مدل ۱۰ عاملی، مناسب و نزدیک به معیارهای قابل قبول، $\chi^2 = 3303.08$ ، $p < 0.001$ ، $RMSEA = 0.07$ ، $CFA = 0.88$ ، $AIC = 3605.08$ به دست آمد (Netzer et al., 2018).

نمره‌گذاری مقیاس در مورد هر ۵ خرده‌مولفه مربوط به نگرش در اندازه‌های پنج درجه‌ای لیکرت (۱ = هرگز تا

مطابق مطالب ذکر شده، آنچه از دید پژوهشگر به عنوان خلأ جدی حس شده است، نبود ابزاری جهت سنجش نگرش نسبت به هیجان‌ات در بین دانش‌آموزان بوده است؛ از این‌رو، این پژوهش با هدف تحلیل ساختار عاملی نسخه‌ی فارسی مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ات در بین دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر ایزه انجام شد تا به این سوال پاسخ دهد که نسخه فارسی مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ات در بین دانش‌آموزان متوسطه‌ی دوم شهر ایزه دارای چه ساختار عاملی است؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کمی بوده و لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش با تکیه بر روش‌های روان-سنجی (تحلیل عاملی) و از نظر روش جمع‌آوری کتابخانه‌ای و میدانی است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر عبارت است از کلیه‌ی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر ایزه که در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل هستند.

در این پژوهش به دلیل اینکه قصد بر بررسی روایی سازه و اعتبار یک ابزار در کشوری آسیایی و اسلامی (ایران) با فرهنگ متفاوت نسبت به کشور اصلی سازنده‌ی ابزار (اروپایی و غیراسلامی) است و در واقع در تلاش بومی‌سازی ابزار در کشور جدید (ایران) هستیم؛ از این‌رو، شایسته است حجم نمونه‌ی بالایی در نظر گرفته شود؛ بنابراین مطابق با نظر کلاین (۲۰۰۴) در هنگام استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی، برای هر متغیر مشاهده‌پذیر ۱۰ تا ۲۰ نمونه لازم است. از این‌رو حجم نمونه را به‌ازای هر گویه ۱۰ نفر با احتساب ریزش نمونه برآورد نموده که مشتمل بر ۵۳۰ نفر دانش‌آموز بود. روش نمونه‌گیری نیز در تصادفی ساده منظور شد و برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس نگرش نسبت به هیجان (۲۰۱۸) استفاده گردید. این مقیاس یک فرم خودگزارش ۵۳

جمع‌آوری شده بود، به منظور انجام تحلیل عاملی تأییدی کنار گذاشته شد.

از آنجایی که انجام هر تحلیل آماری منوط به رعایت پیش‌فرض‌های آن تحلیل است؛ پیش‌فرض تحلیل عاملی اکتشافی نیز دارا بودن شاخص کفایت نمونه‌برداری (KMO) بالاتر از ۰/۷ است. مطابق جدول (۱) شاخص کفایت نمونه‌برداری بالاتر از ۰/۷ حاصل شده است؛ از این رو مجاز به انجام تحلیل اکتشافی بوده‌ایم.

جدول ۱. شاخص کفایت نمونه‌برداری

مقدار	شاخص
۰/۷۸	کایزر مایر اولکین
۱۱۴۱۱/۴۲	کرویت بارتلت / کای اسکوتر
۱۳۳۶	درجه آزادی
۰/۰۱	سطح معناداری

در اولین تحلیل عاملی اکتشافی انجام شده بدون فیکس کردن عامل‌ها؛ تعداد ۱۰ عامل شناسایی شد که ارزش ویژه‌ی اولیه بالاتر از ۱ را کسب کردند این ۱۰ عامل روی هم رفته ۶۶/۹۷ درصد واریانس کل را تبیین نموده و حفظ شدند.

جدول ۲. توضیح واریانس با چرخش عامل‌ها در تحلیل اکتشافی

عامل	ارزش ویژه اولیه		مجموع مربعات بارها پس از چرخش	
	جمع	درصد واریانس	جمع	درصد واریانس
۱	۱۱/۲۴	۲۱/۶۲	۶/۵۲	۱۲/۵۴
۲	۶/۴۷	۱۲/۴۳	۴/۳۹	۸/۴۴
۳	۳/۸۶	۷/۴۲	۴/۳۱	۸/۲۹
۴	۲/۶۶	۵/۱۲	۳/۶۵	۷/۰۳
۵	۲/۵۰	۴/۸۰	۳/۵۸	۶/۸۸
۶	۱/۹۹	۳/۸۲	۳/۰۱	۵/۷۹
۷	۱/۷۳	۳/۳۲	۲/۸۹	۵/۵۶
۸	۱/۶۹	۳/۲۴	۲/۵۵	۴/۹۰
۹	۱/۴۴	۲/۷۷	۲/۱۵	۴/۱۴
۱۰	۱/۲۶	۲/۴۲	۱/۷۷	۳/۴۰

درصد واریانس کل را تبیین نموده‌اند. نمودار سنگ‌ریزه (نمودار ۱) تأیید کننده این یافته است.

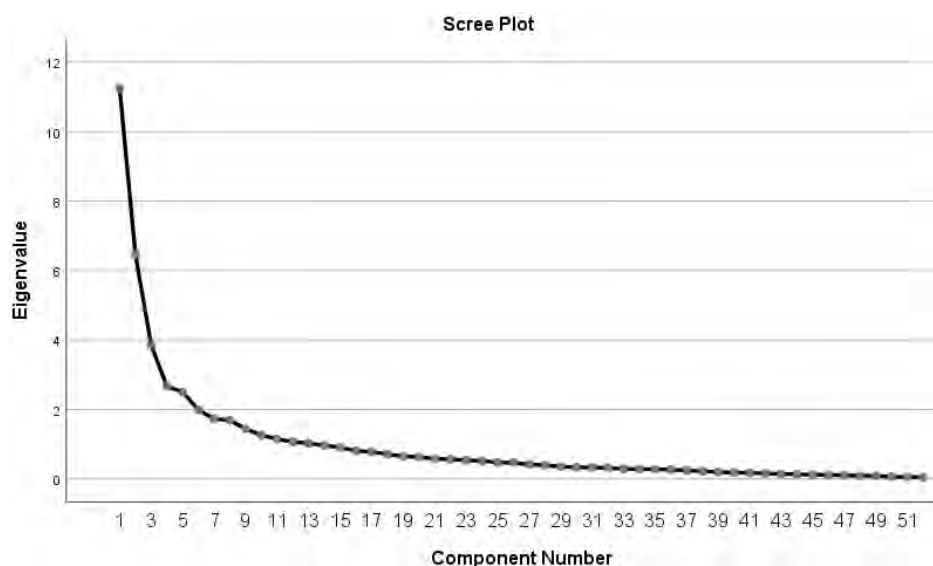
۵ = همیشه) انجام می‌شود و در مورد خرده‌مولفه‌های مربوط به ارزیابی، شرکت‌کنندگان ارزیابی خود را از شادی، ترس، خشم، غم و انزجار در مقیاس افتراق معنایی ۷ درجه‌ای (۱ = ارزیابی صفت منفی، ۷ = ارزیابی صفت مثبت)، با تمرکز بر ابعاد پنج‌گانه ارزیابی: بد خوب، مضر مفید، احمقانه، عاقلانه، ارزشمند و غیرضروری بیان می‌کنند (Netzer et al., 2018).

یافته‌های تحقیق

محدوده سنی از ۱۵ سال تا ۱۹ سال متغیر بوده که از بین آن، بیشترین تعداد رده سنی ۱۷ سال را داشته‌اند. نزدیک به ۶۰ درصد افراد شرکت کننده (۵۶/۰۴٪ معادل ۲۹۷ نفر) جنسیت دختر داشته و ۴۳/۹۶ درصد پسر بوده‌اند.

با توجه به اینکه فرهنگ ایران نسبت به کشورهای اروپایی متفاوت است و از سویی انجام تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی نباید بر روی یک نمونه و همزمان باشد؛ از این رو جهت بررسی تغییرات فرهنگی، بر نیمی از داده‌ها که در نیمسال اول سال تحصیلی جمع‌آوری گردید، اقدام به انجام تحلیل عاملی اکتشافی شد و نیمی دیگر که در نیمسال دوم

مطابق جدول (۲) پس از اعمال چرخش متعامد جهت انتخاب بهترین قرارگیری بارها، تعداد ۱۰ عامل ارزش ویژه بالاتر از ۱ را کسب کرده‌اند که روی هم رفته ۶۶/۹۷

نمودار 1. نمودار سنگریزه‌ای

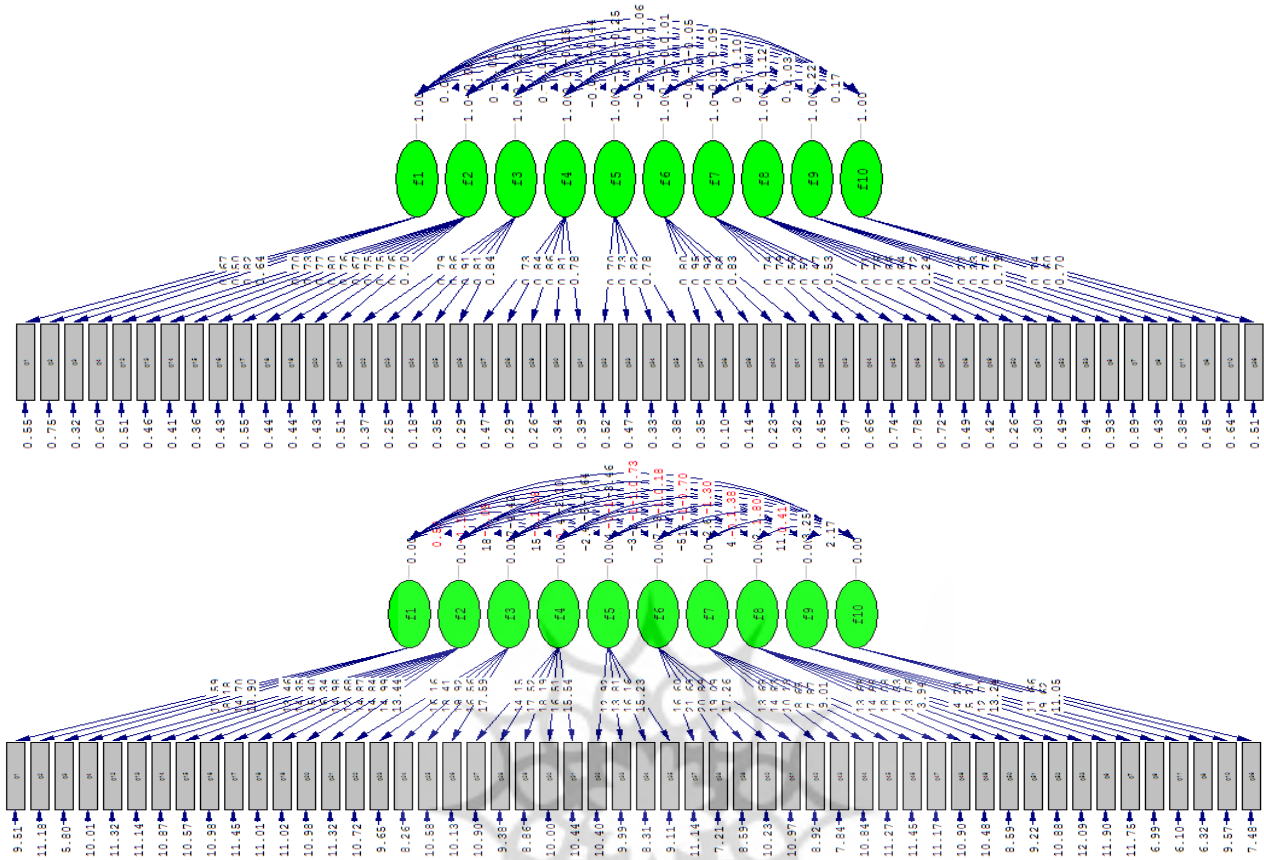
جدول 3. بارعاملی هر گویه پس از چرخش به تفکیک عامل

ارزیابی احساس...									
رنجش و غم		شادی		ترس		خشم			
گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار
۱۹	۰/۷۹	۱۷	۰/۷۱	۲۸	۰/۹۰	۲۳	۰/۷۸	۲۳	۰/۷۸
۲۰	۰/۷۷	۱۳	۰/۶۹	۲۹	۰/۸۸	۲۲	۰/۷۴	۲۲	۰/۷۴
۱۵	۰/۷۳	۱۶	۰/۶۹	۲۷	۰/۸۸	۲۴	۰/۷۳	۲۴	۰/۷۳
۱۲	۰/۷۳	۱۴	۰/۶۷	۳۰	۰/۸۷	۲۶	۰/۷۱	۲۶	۰/۷۱
۱۸	۰/۷۲	۲۱	۰/۶۳	۳۱	۰/۵۶	۲۵	۰/۶۸	۲۵	۰/۶۸
نگرش نسبت به...									
غم		شادی		حسی بین ترس و خشم		ترس		رنجش	
گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار	گویه	بار
۴۳	۰/۷۰	۳۲	۰/۸۱	۸	۰/۷۵	۱۱	۰/۴۶	۵۲	۰/۷۷
۴۵	۰/۶۸	۳۳	۰/۷۶	۱۰	۰/۷۴	۹	۰/۷۵	۵۰	۰/۷۷
۴۲	۰/۶۷	۳۴	۰/۷۰	۳۶	۰/۷۱	۷	۰/۶۳	۵۱	۰/۷۴
۴۶	۰/۶۵	۳۵	۰/۶۲	۴	۰/۶۴	۶	۰/۵۱	۴۹	۰/۷۳
۴۷	۰/۶۰							۴۸	۰/۶۲
۴۴	۰/۵۵							۵۳	۰/۴۵

نیمه‌ی دوم نمونه (۲۶۵ نفر دوم که در نیمسال دوم سال تحصیلی جمع‌آوری شدند)، از نرم‌افزار Lisrel نسخه 8.80 استفاده شد.

در جدول (۳) بار عاملی به تفکیک هر عامل پس از اعمال چرخش واریمکس و با فیکس کردن بار روی ۰/۴ محاسبه شده است.

به منظور تأیید عوامل شناسایی شده در نتیجه انجام چرخش متعامد (واریمکس) در نرم‌افزار SPSS، در

شکل 1. مدل ساختاری عامل‌ها بالا براساس بار استاندارد و پایین براساس مقادیر T

مطابق شکل (۱) همان‌گونه که در مدل مشاهده می‌شود تمامی گویه‌ها نسبت به عامل مربوط خود نشان داده و مطلوب بوده‌اند. مقدار T بیشتر از ۱/۹۶ و بار استاندارد بالاتر از ۰/۳ را

جدول 4. شاخص‌های برازندگی مدل

شاخص	NFI	NNFI	GFI	CFI	IFI	RFI	RMSEA	Chi/df
مقادیر به دست آمده	۰/۹۵	۰/۹۱	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۰۸۲	۲/۹۸
مقدار قابل قبول			۰/۹				کمتر از ۰/۰۸	کمتر از ۳

براساس جدول (۴) از بین شاخص‌های برازندگی در عوامل ذکر شده همه‌ی شاخص‌ها در محدوده‌ی قابل قبول قرار گرفته‌اند؛ بنابراین می‌توان گفت مدل کشف شده در تحلیل عاملی اکتشافی، در تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید واقع شد. پس از اطمینان از روایی سازه به دست آمده اقدام به بررسی اعتبار مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ شد. مقادیر آلفای کل بالاتر از ۰/۷ و به میزان ۰/۸۳ حاصل شد، مقدار آلفا برای همه‌ی عامل‌ها نیز به استثنای عامل ارزیابی

احساس شادی، بالاتر از ۰/۷ به دست آمده که مقداری مطلوب است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش برای بررسی ساختار عاملی در دو بخش از دو روش تحلیل عاملی اکتشافی (بر روی داده‌های جمع‌آوری شده در نیمه‌ی اول سال تحصیلی) و تحلیل عاملی تأییدی (بر روی داده‌های جمع‌آوری شده در نیمه‌ی دوم سال تحصیلی) استفاده شد. در قسمت اول از شیوه‌ی تحلیل مؤلفه‌های اصلی با بکارگیری

پنج عامل ارزیابی احساسات و نگرش نسبت به هیجان بر پنج عامل نگرش نسبت به احساسات اختصاص داده شد. شاخص‌های برازش برای مدل ۱۰ عاملی، مناسب و نزدیک به معیارهای قابل قبول، $\chi^2 = 3303.08$ ، $p < .001$ ، $RMSEA = 0.07$ ، $CFA = 0.88$ ، $AIC = 3605.08$ بدست آمد (Netzer et al., 2018). در پژوهش حاضر نیز شاخص‌های ذکر شده در تحلیل عاملی تأییدی به ترتیب به مقدار $3.766/20$ ، 0.001 ، 0.078 و 0.92 با یافته‌های Netzer و همکاران (۲۰۱۸) همراستا بوده است. با توجه به همسو بودن یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های سازنده این مقیاس، می‌توان گفت این مقیاس تحت تأثیر تغییرات فرهنگی قرار نگرفته است و برداشت دانش‌آموزان ایرانی (آسیایی) نسبت به نگرش و ارزیابی هیجان با دانش‌آموزان اروپایی مشابه است.

در پژوهش اجرا شده پژوهشگر با مشکل جدی عدم همکاری مدیران مدارس متوسطه دوم شهر ایزه بخصوص مدیران مدارس پسرانه شد. شاید بتوان سوگیری مقیاس و بالا بودن تعداد گویه‌های آن (۵۳ گویه) را که منجر به خستگی فرد پاسخ دهنده می‌شده، محدودیت دیگر پژوهشگر دانست.

با توجه به اینکه در پژوهش حاضر صرفاً از روایی سازه به منظور بررسی روایی ابزار استفاده شد و به نوعی پژوهشگر در استفاده از سایر روش‌های برآورد روایی و نیز اعتبار دارای محدودیت بوده است؛ از این رو به منظور اطمینان از ساختار عاملی این مقیاس، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران آتی سایر روش‌های بررسی روایی ابزار مانند روایی همزمان، روایی افتراقی، روایی ملاک و نیز سایر تکنیک‌های سنجش و اندازه‌گیری موجود در نظریه‌های جدید اندازه‌گیری را که مرتبط با نظریه سؤال-پاسخ هستند، به کار گیرند و پس از اطمینان از روا و معتبر بودن این ابزار، می‌توان آن را به منظور کاربرد در مراکز مشاوره تحصیلی، خانواده و مراکز روان‌درمانی پیشنهاد کرد.

تحلیل عاملی اکتشافی (روش چرخش واریمکس) و در بخش دوم از پیشینه‌ی درست‌نمایی استفاده شد. هیجان‌ات عبارت از حالت‌هایی هستند که با علایم و نشانه‌های مختلف فیزیولوژیکی و روانشناختی همراه هستند و نقش اساسی در ادامه و معنا دادن به زندگی دارند؛ به صورتی که تصور زندگی بدون وجود هیجان‌ات غیرممکن است. به کمک برخی از هیجان‌ات مانند هیجان ترس ما می‌توانیم جان خود را حفظ کنیم و به کمک برخی دیگر از هیجان‌ات مانند هیجان محبت و همدلی ارتباط متقابل ما با دیگران آغاز شده و یا حفظ می‌گردد. در رشد هیجان‌ات هم عوامل ژنتیک و هم عوامل محیطی نقش مهمی دارند. اکثر هیجان‌ات مهم در دو سال اول زندگی شکل می‌گیرند. شکل گرفتن هیجان‌ات اساسی (مانند هیجان ترس و یا خشم) در شش ماه اول زندگی است؛ اما شکل گرفتن هیجان‌ات ترکیبی یا پیچیده (مانند هیجان تنفر یا همدلی) در ماه‌های آخر سال دوم است. زمانی که هیجان‌ات به صورت مناسبی ابراز می‌گردند احتمال ظاهر شدن مشکلات روان‌شناختی کاهش قابل توجهی می‌یابد؛ اما زمانی که این اتفاق نمی‌افتد احتمال ظاهر شدن انواع مشکلات روان‌شناختی افزایش قابل توجهی می‌یابد. در این پژوهش سعی بر آن بود تا خلاء موجود در ابزارهای استاندارد شده هیجان برطرف گردد؛ لذا مقیاس نگرش نسبت به هیجان‌ات (Netzer et al., 2018) برای اجرای این پژوهش برگزیده شد. نتایج بررسی‌های انجام شده در این پژوهش نشان داد ابزار انتخاب شده از روایی سازه (در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی) و نیز از اعتبار مطلوب برخوردار است (مقدار آلفا در پژوهش حاضر در کلیه موارد منطبق یا یافته‌های Netzer و همکاران (۲۰۱۸) به استثنای آلفای ارزیابی احساس ترس بوده است). این نتیجه با یافته‌های Netzer و همکاران (۲۰۱۸) همسو بوده است. آن‌ها در پژوهش خود جهت بررسی روایی و تعیین عوامل پرسشنامه از روش چرخش واریمکس استفاده کردند و ۱۰ عامل شناسایی گردید که ارزیابی هیجان به

References

- Besharat, M., Khalili, M., Reza zadeh, S., Hosseini, S. (2017). The mediating role of difficulty in emotion regulation on the relationship between early maladaptive schemas and alexithymia. , 8(29), 183-206.
- Besharat, M., Mohammadi Hosseininezhad, E., Lavasani, M. (2014). The mediating role of cognitive emotion regulation strategies on the relationship between alexithymia, anger and anger rumination with ego defense styles, *Contemporary psychology*, 9(2), 29-48.
- Ghayour Baghbani, S., Rojuie, M., Khoshandam, A., Pourang, A. (2020). The Impact of Positive and Negative Emotions on Attitude toward Mobile-Based Advertising with the Mediating Role of Emotion (Case Study: Telegram Users in Mashhad). *Consumer Behavior Studies Journal*, 7(2), 216-234. doi: 10.34785/J018.2020.745
- Harmon-Jones, E., Harmon-Jones, C., Amodio, D. M., & Gable, P. A. (2011). Attitudes toward emotions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101, 1332-1350.
- Lacasse, K. (2017). Going with your gut: How William James' s theory of emotions brings insights to risk perception and decision making research. *New Idea in Psychology*, 46, 1-7.
- Marroquin, B., Nolen-Hoeksema, S., & Miranda, R. (2016). Escaping the future: Affective forecasting in escapist fantasy and attempted suicide. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 32, 446-463.
- Mechler, T., Obst, K., Mann, A., Paulus, C., & Gruber, O. (2012). Antagonistic modulatory influences of negative affect on cognitive control: Reduced and enhanced interference resolution capability after the induction of fear and sadness. *Acta Psychologica*, 139, 507-514.
- Netzer, L., Gutentag, T., Young Kim, M., Solak, N., Tamira, M. (2018). Evaluations of emotions: Distinguishing between affective, behavioral and cognitive components. *Personality and Individual Differences*, 135, 13-24.
- Taherifar , Z., Ferdowsi, S., Mootabi, F., Mazaheri, M.A., Fata, L. (2015). The mediating role of emotion dysregulation strategies on the relationship between negative emotion intensity and safety motivation with generalized anxiety symptoms, *Contemporary psychology*, 10(2), 51-66. magiran.com/p1513283
- Tamir, M. (2016). Why do people regulate their emotions? A taxonomy of motives in emotion regulation. *Personality and Social Psychology Review*, 20(3), 199-222.
- Tamir, M., Bigman, Y. E., Rhodes, E., Salerno, J., & Schreier, J. (2015). An expectancy-value model of emotion regulation: Implications for motivation, emotional experience, and decision making. *Emotion*, 15, 90-103.
- Wang, Y., Gu, R., Lue, Y. G., & Zhuo, C. (2017). The interaction between state and dispositional emotions in decision making: An ERP study. *Biological Psychology*, 123, 126- 135.